

Aldrig mer Hiroshima. Ett förbud mot kärnvapen skulle förändra förhandlingsläget och sätta ett mycket större tryck på kärnvapenstaterna att rusta ned, skriver debattörerna. Bild: TT /GP

Stå upp för överlevarna – förbjud kärnvapen!

FÖRBJUD KÄRNVAPEN. Margot Wallström har ett gyllene tillfälle att ta ledartröjan.

Även om Sverige har erkänt det oacceptabla i kärnvapnens katastrofala humanitära konsekvenser har regeringen ännu inte tagit ställning för att kärnvapen ska förbjudas. Sverige har nu ett gyllene tillfälle att ta en ledande roll i kärnvapenedrustningen. Margot Wallström; ta ställning för ett förbud mot kärnvapen, skriver bland andra Malin Nilsson, Internationella kvinnoförbundet för fred och frihet.

Klockan 8.15 på morgonen den 6 augusti 1945 såg Setsuko Thurlow plötsligt en kraftig blix. Hon minns att hon svävade i luften och att allt sedan blev mörkt. 13-åriga Setsuko hade hamnat under rasmassorna från huset hon befann sig i. Till skillnad från många av sina vänner överlevde Setsuko atombomben som släpptes över hennes hemstad Hiroshima. I dag reser hon världen över med ett budskap: kärnvapen måste förbjudas. Vi är i dag närmare målet än någonsin – men Sverige har ännu inte anslutit sig till Setsukos kamp.

I dag presenterar regeringen sin andra utrikespolitiska deklamation om utrikespolitikens

övergripande utgångspunkter och prioriteringar. Den här veckan inleds ett möte vid FN i Genève där det internationella samfundet ska diskutera kärnvapenedrustning. Trots det oroliga internationella läget med rapporter om kärnvapentester i Nordkorea, upprustning från Ryssland och ny kärnvapenutveckling i USA, finns i dag stora möjligheter att driva en konkret politik på nedrustningsområdet. Vi efterlyser därför tydliga ställningstaganden om nedrustning med fokus på handling i regeringens utrikesdeklaration. Därtill vill vi att Sverige tar en ledande roll vid FN-samtalen i Genève.

Humanitärt initiativ för nedrustning

För några år sedan presenterade 16 stater det humanitära initiativet för kärnvapenedrustning. De möttes först av hårt motstånd från både kärnvapenstater och kärnvapenfria länder. Det humanitära initiativet har dock varit framgångsrikt i sin kamp. I dag är nära 160 stater anslutna, däribland Sverige, och initiativet har förändrat den internationella debatten om kärnvapen på högsta nivå. Humanitära argument står i dag i fokus vid kärnvapenmöten i FN. Initiativet har lett till att ny kunskap tagits fram som visar att konsekvenserna av en kärnvapendetonation skulle vara ännu mer katastrofala än vi tidigare känt till. Ingen katastrofberedskap kan möta ett sådant scenario, varken i Sverige eller någon annanstans.

Den svenska regeringen valde tidigt under mandatperioden att ansluta Sverige till det humanitära initiativet för kärnvapenedrustning. Det var ett viktigt steg som välkomnades av många parter på den internationella arenan efter att Sverige haft en passiv hållning i frågan under flera år. Detta ställningstagande måste nu följas av handling.

Nu krävs förbud

Det humanitära initiativet har gjort stor skillnad för debatten, men för konkreta resultat krävs mer. Under ledning av Österrike har fler än 120 stater därför valt att gå vidare i ett gemensamt krav på ett förbud mot kärnvapen i likhet med exempelvis klustervapen, biologiska vapen, och personminor. Att dessa inhumana vapentyper förbjöds var resultatet av att pådrivande stater tog ledningen tillsammans med ett starkt kommunikations- och påverkansarbete från det civila samhället. I dag ser vi en liknande utveckling i kärnvapenfrågan. Men även om Sverige har erkänt det oacceptabla i kärnvapens katastrofala humanitära konsekvenser har regeringen ännu inte tagit ställning för att kärnvapen ska förbjudas.

Dagens avtal och instrument på kärnvapenområdet har fyllt viktiga funktioner, men de har inte räckt för att nå nedrustning. Kärnvapenstaterna fortsätter att ignorera sina skyldigheter att rusta ned samtidigt som de kräver av kärnvapenfria stater att följa sina skyldigheter att inte skaffa kärnvapen. Det är inte hållbart. Det finns i dag fler kärnvapenstater än när Setsuko Thurlow upplevde fasorna av atombomben i Hiroshima. Risken är att fler länder väljer att skaffa kärnvapen så länge de nuvarande kärnvapenstaterna inte tar sitt ansvar och nedrustar sina. Ett förbud mot kärnvapen skulle förändra förhandlingsläget och sätta ett mycket större tryck på kärnvapenstaterna att rusta ned.

Perfekt tillfälle

Det kommande FN-mötet i Genève utgör det perfekta tillfället för Sverige att visa mod och ställa sig bakom den kamp för ett förbud som allt fler stater, liksom Setsuko

Thurlow och andra kärnvapenöverlevare, kämpar för. Sveriges starka historia på området ger oss en trovärdighet. Det innebär stora möjligheter för Margot Wallström att följa traditionen och se till att Sverige tar en ledande roll för kärnvapenedrustning. Vi kan inte stå utanför det progressiva arbete som fler än 120 stater nu driver. Sverige måste bedriva en konkret politik som syftar till att ge resultat. Vi uppmanar därför regeringen att omsätta ord till handling och ta ställning för ett förbud mot kärnvapen.

Malin Nilsson

generalsekreterare Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet (IKFF)

Andreas Tolf

ordförande Svenska Läkare mot Kärnvapen

Anna Ek

ordförande Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen

Gunilla Hallonsten

internationell chef Svenska Kyrkan